

Література

1. Про затвердження Положення про Державну авіаційну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 р. № 520 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.avia.gov.ua/>
2. Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 р. № 1001 // Урядовий кур'єр. – 2011. – 8 листопада. – № 207.
3. Лист Міністерства інфраструктури України від 31.10.2013 № 12299/03/1013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mtu.gov.ua/>
4. Лист Державної авіаційної служби України від 23.10.2013 № 1.28-12361 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.avia.gov.ua/>
5. Положення про Департамент фінансів та економіки: [витяг] / Державна авіаційна служба України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://avia.gov.ua/documents/Pro-nas/Struktura/23612.html>

УДК 342.15 (043.2)

Розум І. О., старший викладач,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ БЕЗПЛОТНИХ НЕКЕРОВАНИХ АЕРОСТАТІВ У ПОВІТРЯНОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ

У пункті 81 частини 1 статті 1 Повітряного кодексу України від 19.05.2011 р. (далі – Кодекс) законодавцем визначено, що повітряний простір України – частина повітряної сфери, розташована над суходолом і водною територією України, у тому числі над її територіальними водами (територіальним морем), і обмежена вертикальною поверхнею, що проходить по лінії державного кордону України. Із приписів частини 1 статті 23 Кодексу слідує, що організація використання повітряного простору України (далі – ОВПП) включає у себе комплекс заходів, який вживається для забезпечення безпечного, економічного та регулярного повітряного руху, а також будь-якої іншої діяльності, пов'язаної з використанням повітряного простору України. ОВПП, крім іншого, передбачає: визначення структури та класифікації повітряного простору України; планування та координацію діяльності з використання повітряного простору України відповідно до державних пріоритетів; забезпечення дозвільного порядку

використання повітряного простору України та/або забезпечення інформацією щодо використання повітряного простору України.

На порядок організації експлуатації безпілотних некерованих аеростатів (далі – БНА) у повітряному просторі України поширюється дія Кодексу, Положення про використання повітряного простору України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 р. № 401 [1] (далі – Положення), Додатку № 1 до Правил польотів цивільних повітряних суден у повітряному просторі України, затверджених наказом Міністерства інфраструктури України від 28.10.2011 р. № 478 (далі – Додаток) [2]. Аналізуючи вимоги указаних нормативно-правових актів, можна зробити цілком обґрунтований висновок про те, що особливості організації експлуатації БНА залежать у першу чергу від їх приналежності до відповідної класифікаційної категорії. Так, виходячи з підпункту 1.1 глави 1 Додатку, БНА класифікуються як: а) легкий – БНА, який несекорисний вантаж в одній або більше упаковках загальною масою менше ніж 4 кг, якщо відповідно до інших критеріїв він не класифікується як важкий; б) середній – БНА, який несе корисний вантаж в двох або більше упаковках загальною масою 4 кг і більше, але менше ніж 6 кг, якщо відповідно до інших критеріїв він не класифікується як важкий; в) важкий – БНА, який несе корисний вантаж та включає одну або декілька з таких ознак: має загальну масу 6 кг або більше; несе корисний вантаж разом з упаковкою масою 3 кг або більше; включає місце 2 кг або більше з питомим навантаженням 13 г/кв.см; використовує трос або інший пристрій для підвішування корисного вантажу, що витримує ударне навантаження 230 Н або більше, для відділення підвішеного вантажу від аеростату.

Як впливає з Положення та Додатку БНА повинен експлуатуватися відповідно до умов, визначених законодавством. Під час виконання польоту над територією іншої держави експлуатація аеростата здійснюється відповідно до умов, встановлених державою, над територією якої передбачається політ, з обов'язковим попереднім одержанням дозволу на експлуатацію від цієї держави (крім випадків використання БНА з метеорологічною метою). Створення небезпеки для осіб або майна, що не мають відношення до польоту, при експлуатації БНА забороняється. Експлуатація важкого БНА без дозволу Державіаслужби України не виконується на рівні 18000 метрів або нижче, на якому є хмари або інші утворення, що затіняють більше чотирьох октан або горизонтальна видимість складає менше 8 км. Важкий або середній БНА запускається так, щоб над населеними пунктами або над скупченням людей на відкритому повітрі його політ проходив на висоті не нижче 300 метрів. Важкий БНА експлуатується у випадку його обладнання принаймні двома пристроями

або системами для від'єднання в польоті корисного вантажу, які управляються автоматично або за допомогою телекоманд і функціонують незалежно один від одного. Для аеростатів із надлишковим тиском такі пристрої не вимагаються. Важкий БНА не може експлуатуватися у районі, де використовується устаткування наземного вторинного оглядового радіолокатора, якщо аеростат не обладнаний прийомовідповідачем такого устаткування, спроможним надавати дані про висоту, що безперервно працює на визначеному коді, або який може, за потреби, включитися станцією спостереження. БНА із прив'язною антеною, для руйнації якої в будь-якій точці потрібно зусилля в 230 Н або більше, може експлуатуватися за умовами, що на антені є кольорові вимпели або транспаранти, прикріплені з інтервалами не більше 15 м. Важкий БНА не експлуатується на барометричній висоті менше 18000 м у період між заходом і сходом сонця, якщо він, його частини та корисний вантаж, незалежно від того, чи відокремлюються вони в польоті, чи ні, не оснащені вогнями. Крім того, важкий БНА, оснащений підвісним пристроєм (крім яскраво розфарбованого розкритого парашута) довжиною більше 15 м, не експлуатується між сходом і заходом сонця нижче барометричної висоти 18000 м, якщо цей підвісний пристрій не пофарбований смугами, що чергуються, добре помітних кольорів або не обладнаний кольоровими вимпелами.

Повідомлення про політ БНА середньої або важкої категорії повинно бути направлено відповідному органу обслуговування повітряного руху (далі – орган ОНР) не пізніше ніж *за сім днів до дати польоту*. Вимоги до змісту повідомлення встановлені пунктом 3.2 Додатку. *Негайно після запуску* середнього або важкого БНА експлуатант подає відповідному органу ОНР інформацію, визначену пунктом 4.1 Додатку. Якщо політ, про котрий було повідомлено у регламентованому Додатком порядку, скасовано, то експлуатант негайно зобов'язаний про це повідомити орган ОНР. Реєстрація місцезнаходження БНА здійснюється відповідно до глави 5 Додатку.

Література

1. Положення про використання повітряного простору України: постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 № 401 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/401-2002-p/page>
2. Правила польотів цивільних повітряних суден у повітряному просторі України: наказ Міністерства інфраструктури України від 28.10.2011 № 478 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1327-11/page>